

NEVLADNE ORGANIZACIJE FDŠ

Nosilec: prof. dr. Arne Marjan Mavčič
 Nova vas 23A, 4205 Preddvor
 Tel.: +386 (0) 4 255 60 10
 Faks: +386 (0) 255 60 11
 GSM: +386 (0)40 255 399
 Email: amavcic@concourts.net
 Internet: www.concourts.net

Datum: december 2009

Prilagojen: dodiplomski, I. stopnja, Izbirni predmet: 20 ur predavanja, 20 ur vaje
 KT: 3

Lokacija: Študijski center Brdo; Študijski center Maribor

Predavanja temeljijo na prikazu materije s sodobnimi računalniško podprtimi vizualnimi sredstvi.

Vaje:

- Nevladne organizacije kot udeleženske v postopku pred Ustavnim sodiščem RS (www.us-rs.si)
- Nevladne organizacije kot vlagateljice pred Evropskim sodiščem za človekove pravice (www.echr.coe.int/ ali www.idcse.nuk.si)
- Nevladne organizacije in njihova vloga pri uveljavljanju standardov EU na področju človekovih pravic (www.varuh-rs.si)

Pedagoški cilji in vsebinsko jedro programa

Vloga nevladnih organizacij, zlasti na področju varstva človekovih pravic je vse bolj navzoča in pomembna. Od državnih organov jih loči predvsem raven njihove individualne pobude in spontanosti. Pri svojem delovanju niso omejene le na nacionalno raven ali na posebnosti lokalne problematike, temveč je njihovo delovanje usmerjeno k celotni mednarodni skupnosti. Pri tem se povezujejo tako z vladnimi kot z mednarodnimi organizacijami, tako univerzalnimi kot regionalnimi, med drugim s Svetom Evrope in Evropsko unijo. Temu svojemu poslanstvu se morajo prilagajati, se (re)organizirati in svojemu namenu prilagoditi svoje programe.

Funkcije nevladnih organizacij se razlikujejo glede na namen njihove ustanovitve, glede na njihove finančne vire, glede na lokalne razmere, v katerih delujejo, in glede na naravo njihovega članstva. Zlasti praksa poročanja se je pokazala kot posebej učinkovita pri državah z zaprtimi sistemi. Poročila nevladnih organizacij so namreč namenjena za informacije medijem, hkrati pa so sredstva za lobiranje in za druge oblike vplivanja na nacionalne organe in druge (tudi mednarodne) organizacije.

Študenti se torej seznanijo z nacionalnim in mednarodnim delovanjem nevladnih organizacij, predvsem na področju varstva človekovih pravic, zlasti z vidika ozaveščanja prebivalstva glede kršenja človekovih pravic ter vplivov nevladnih organizacij na spremembo zakonodaje in vladne politike. Nadaljnji vidik je vloga nevladnih organizacij kot pomembnih dejavnikov pri razvoju civilne družbe, saj za razliko od preteklosti, ko so delovale pretežno kot "opozicija" državi, v razvitih demokracijah vse bolj prevzemajo vlogo pomembnega partnerja pri reševanju konkretnih odprtih vprašanj.

Vsebinski poudarki pri pedagoški izvedbi programa

1. Pojem nevladne organizacije

1.1 Nacionalne opredelitve

1.2 Mednarodne opredelitve

2. Položaj nevladnih organizacij po slovenski ureditvi

2.1 Ustava Republike Slovenije

2.1.1 Pravica do zbiranja in združevanja

2.1.2 Druge ustavne določbe, ki posredno zadevajo položaj nevladnih organizacij

2.2 Mednarodnopravni dokumenti, ki zavezujejo Slovenijo

2.3 Zakonodajna ureditev

2.3.1 Društva

2.3.2 Ustanove

3. Mednarodne oblike delovanja nevladnih organizacij

3.1 Delovanje nevladnih organizacij v okviru Evropske unije

3.1.1 Poročila Evropske unije o človekovih pravicah

3.1.2 Oblikovanje partnerstva med Evropsko unijo in nevladnimi organizacijami

3.1.3 Bela knjiga o upravljanju evropskih institucij

3.1.4 Delovanje nevladnih organizacij v okviru Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi

3.1.5 Sodelovanje z mednarodnim kazenskim sodiščem v Haagu

3.2 Delovanje nevladnih organizacij v okviru Organizacije združenih narodov

4. Nevladne organizacije kot oblika neformalnega varstva človekovih pravic

4.1 Področja delovanja

4.2 Določanje standardov

4.3 Obdelovanje in posredovanje informacij

4.3.1 Monitoring

4.3.1.2 Namen monitoringa

4.3.1.2.1 Lobiranje

4.3.1.2.2 Zagotavljanje pomoči

5. Nekatere pomembnejše mednarodne nevladne organizacije

5.1 Crisis Group

5.2 The International League for Human Rights

5.3 International Helsinki Federation for Human Rights

5.4 European Stability Initiative

5.5 The International Commission of Jurists

5.6 Association for the Prevention of Torture

5.7 Amnesty International

5.8 Human Rights Watch

6. Civilna družba in nevladne organizacije

6.1 Civilna družba

6.2 Razvoj civilne družbe v Sloveniji

6.3 Nevladne organizacije kot del civilne družbe

Oblike dela:

Frontalna oblika poučevanja**Delo v manjših skupinah oz. v dvojicah****Samostojno delo študentov****e-izobraževanje : oprema: predavanja potekajo neposredno z interneta, ustreza računalniška in projekcijska oprema****Metode (načini) dela:****Razlaga****Razgovor/ diskusija/debata****Delo z besedilom (oblikovanje posameznih vlog za varstvo pravic)****Proučevanje primera****Druge vrste nastopov študentov (male seminarske naloge)****Reševanje nalog****Vključevanje gostov iz prakse****Literatura:****1. Temeljna literatura**

Trstenjak, Verica (1998): Nevladne organizacije v Sloveniji - pravna ureditev, V: Pravna praksa št. 398, GV Založba, Ljubljana

Vaupotič, Mirko (2005): Nevladne organizacije v Sloveniji V: Neprofitni management, Založba EDUCA, Nova Gorica

Zagorac, Dean (2002): Mednarodne nevladne organizacije in nastanek norm človekovih pravic, V: Amnesty International Slovenije, Mirovni inštitut (ur): Dokumenti človekovih pravic z uvodnimi pojasnili, Ljubljana

2. Dodatna literatura

Stephenson, Carolyn; Nongovernmental Organizations (NGOs),
http://www.beyondintractability.org/m/role_ngo.jsp

Yaansah, Eddie Adiin, Harrell-Bond Barbara; Regulating the non-governmental sector,
<http://www.fmreview.org/rpn191.htm>

Willetts, Peter – City University London; What is a Non-Governmental Organization?
<http://www.staff.city.ac.uk/p.willetts/CS-ntwks/ngo-art.htm>

Evropska konvencija o priznavanju pravne osebnosti mednarodnih nevladnih organizacij, Uradni list RS, št. 13/1993

Fundamental Principles on the Status of Non- Governmental Organisations in Europe (RAP-ONG(2003 4), Svet Evrope, zasedanje 837 dne 16.04.2003

<http://www.coe.int/t/e/ngo/public/PrincFondam%20en%20enql.pdf>

The Commisison and Non-Governmental Organisations: Building a stronger partnership (COM (2000) 11) dne 18.01.2000

http://ec.europa.eu/civil_society/ngo/docs/communication_en.pdf

3. Pomembnejše spletne strani

www.cnvos.si

www.pic.si

www.us-rs.si

Študijsko gradivo

Sprotno študijsko gradivo (s spremenljivo vsebino, ki se sproti prilagaja predavanjem, diskusiji in interesnim sferam študentov) prejmejo študenti po elektronski pošti ali po USB ključu.

Gradivo za vaje se študentom posreduje neposredno iz ustreznih internetnih virov med samo diskusijo, kar omogoča njihovo neposredno sodelovanje pri izbiri virov, njihovi analizi in vsebinskih komentarjih.

Proučitev možnosti za študij na daljavo: podlaga so ustrezni programi na spletni strani www.concourts.net ali na spletni strani FDŠ.

Obveznosti študenta: seminarska naloga

Razvojna vizija programa:

1. Možnosti za študij na daljavo: ustrezní program na spletni strani www.concourts.net ali na spletni strani FDŠ; primer modela takšnega študija, povezanega s spletno stranjo www.concourts.net, je na http://college.cengage.com/polisci/janda/chall_dem/9e/resources/interne_t_exercises14.html Predlagam kombinacijo izbranih gradiv s

predmetnega področja, vključno z elektronskimi predstavitvami relevantnih tem in programov in elektronskimi povezavami do relevantnih dokumentov in drugih spletnih strani (na primer, TWEN, The West Education Network, ki ponuja fleksibilna študijska orodja tako za profesorje kot za študente na področju pravnih znanosti:

<http://www.carswelldesktop.com/twen.aspx?!=1&p=248>). V vsakem primeru je primerjalni pristop nepogrešljiv tako pri interpretaciji ustave kot pri prizadevanjih za uresničevanje človekovih pravic (več o tem:

[http://www.ialsnet.org/meetings/constit/papers/BakerThomas\(USA\).pdf](http://www.ialsnet.org/meetings/constit/papers/BakerThomas(USA).pdf)).

2. **Poudarek na povezavi teorije s prakso, da študij študente usmeri k praktični uporabi pridobljenega teoretičnega znanja**
3. **Priprava ustreznega učbenika s temeljnimi vsebinami predmeta**
4. **Iskanje dodatnih sodobnih razvojnih možnosti z vidika elektronske predstavitve vsebine predmeta in predavanja na ustreznih spletnih straneh in izvedbe samih predavanj s sodobnimi računalniško podprtimi vizualnimi sredstvi.**